

МАГ

II 335251

298504880

COBISS

Народна библиотека

Србије

B335.251

GOVOR DRUGA MILOVANA ĐILASA,

člana CK KPJ, održan na sve-
čanoj akademiji

posvećenoj 26-godišnjici Ok-
tobarske revolucije

Jakinet

11802

1351/59

174880/85 V

Jed. Arhivskog Odeljenja KPJ
M. Jakovljević

II 335.251

3

Drugovi i drugarice,

Sutra se navršava 26 godina od kako su radnici i seljaci carske Rusije, predvođeni slavnim Boljševičkom partijom, predvođeni velikim Lenjinom i njegovim genijalnim saradnikom Staljinom, useli na jednoj šestini zemaljske kugle vlast u svoje ruke.

Istorija ne zna događaja - koji bi odigrao tako krupnu ulogu, koji bi tako sudbonosno uticao na dalji tok ljudske istorije - kao što je Velika socijalistička oktobarska revolucija.

Oktobarska revolucija pobedila je u jeku svet skog imperijalističkog rata. Kapitalisti i vlastela gurnuli su zemlju u rat za račun imperijalista, a kad su narodne mase, pod vodstvom boljševika, ustale da učine kraj ratnim nedaćama, kapitalisti i vlastela su svim silama počeli da rade na tome da nemačkim imperijalistima predadu u ruke rusku zemlju, Petrograd i Moskvu. Oktobarska revolucija je pobedila u borbi protiv donaćih slugu inostranstva, protiv izdajničke carske vlastele i kapitalista, u borbi za ostvarenje nove velike domovine radnika i seljaka, domovine slobodnih naroda.

Pojavila se nova, do tada nepoznata država - Savez Sovjetskih Socijalističkih Republika, država u kojoj je ukinuto izrabljivanje čoveka čovekom, ugnjetavanje naroda narodom. Samo ta i takva država mogla se u toku daljeg razvitka, odlučno suprotstaviti politici osvajačkih ratova, bez kojih, kako su to naučno utvrdili naši genijalni učitelji Lenjin i Staljin, i kako to potpuno potvrđuje istorijsko iskustvo, ne može da postoji društvo savremene, t. zv. imperijalističke epohe... Tako je Sovjetski Savez od prvog dana bio ne samo putokaz ugnjetenih i do smrti krizama i nezaposlenošću izmučenih radnih masa, nego i uporište za sve - a u prvom redu male - na-

174880/85
BIBLIOTEKA J. J. STROSSMAYER

Br. inv. nab. 1051/59

rode, koji stenju pod jarmom imperijalizma i žele da se nesmetano razvijaju.

Od Oktobarske revolucije do današnjeg dana svet - kako države i narodi, tako i pojedinci - počeo se odlučno deliti na prijatelje i neprijatelje Sovjetskog Saveza, i ta podela, ustvari, označava podelu na napredne i nažadne snage savremenog društva. Sovjetski Savez je postao i sa svojim sve većim unutrašnjim jačanjem sve više postajao, točak oko kog se okreće čitava istorija savremenog društva. U svetu ne postoji političar, književnik, naučnik, umetnik, ne postoji pokret ili partija, koji u svom radu ne bi kao najvažniju, neotklonjivu činjenicu uzimali postojanje Sovjetskog Saveza. Bez Sovjetskog Saveza nije moguće u svetu napraviti nijedno ozbiljno delo, nijedan stvaran čin. Oktobarska revolucija je svojom jarkom svetlošću obasjala i najzabačeni-ji put zemaljske kugle. Tako stvari stoje u stvarnosti, bez obzira na želje i uprkos željama raznih reakcionarnih međunarodnih klika.

Oktobarska revolucija je dala ne samo narodima carske Rusije bratsku slobodnu zajednicu, a slobodnim radnim ljudima cvatuće društvo, bogatstvo i bezbrižan život, - nego je i čitavom čovječanstvu dala silu oko koje će se okupljati sve napredne snage, silu kadru da povede te snage putevima jedne nove civilizacije, u kojoj čovek čoveku neće biti vuk nego brat.

Eto, drugovi i drugarice, u čemu je veličina dela ruskih radnika i seljaka, koje su izvršili u slavnim danima Velikog oktobra, eto u čemu je besmrtni značaj velikog dela Lenjina i Staljina.

Te činjenice bile su jasne prilično širokom krugu masa, ali kada je Hitler napao Sovjetski Savez one su postale jasne čitavim narodima. Ugroženim narodima Engleske i Amerike postalo je jasno da njihova nacionalna budućnost zavisi od ishoda rata na Istočnom frontu. Porobljenim narodima Evrope bilo je jasno da se radi o njihovom nacionalnom opstanku. A što se tiče slovenskih naroda, kojima je Hitler namenio uništenje, oni su neizbežno morali povezati svoju sudbinu sa sudbinom kolevke sloven-

stva - Sovjetskim Savezom. Danas nema u svetu slobodoljubivog naroda, koji se ne bi na tako nedvosmi-slen i ubedljiv način koristio plodovima Oktobarske revolucije, besmrtnim delom ruskih boljševika. Od samih naroda zavisi da li će tu pomoć, koju im pruža Crvena armija razbijanjem Hitlerove ratne mašine iskoristiti da jednom zauvek obračunaju sa iza zivačima rata i reakcionarnim klikama koje rade na osvajanju tuđih zemalja i izazivanju ratnih sukoba.

Što se tiče naroda Jugoslavije, oni su učinili do sada sve što je potrebno da, uz pomoć herojske Crvene armije, dođu do svog oslobođenja i udare te melje lepše i sretnije budućnosti.

Kada je Hitler verolomno napao Sovjetski Savez, nama je bilo jasno da su se za našu izdanu i pregaženu zemlju stvorili najpovoljniji uslovi da se oslobodi u toku velikog otačbinskog rata koji vodi Sovjetski Savez. Bilo nam je jasno da je došao onaj pravi čas kad se treba dići na oružje i zadati okupatorima one udarce koje su im domaći izdajnici uštedeli.

Nama komunistima se često zameralo da smo pozivali narod na oružje tek kada je Hitler napao Sovjetski Savez. Očevidno, ova zamerka ima taj smisao da prikaže komuniste kao neke agente inostranstva. Već po samom tome vidi se da je ta stvar izmišljena u Gebelsovoj propagandnoj centrali. Nije su obe ručke prihvatili domaći izrodi - Nedić, Pavelić, Rupnik, a naročito Draža Mihailović. Da, mi smo pozvali narod na ustanak tek kad je Hitler napao Sovjetski Savez. Predviđajući događaje, i oslanjajući se na patriotsko raspoloženje širokih masa, koje nisu htele da se pomire sa izdajom, naša Partija je još pre okupacije uporno radila na narodnom jedinstvu protiv hitlerovskih zavojevača i vodila još od 1937 go dine upornu borbu za ostvarenje tog jedinstva i odbranu zemlje od tuđinske najeзде. Posle okupacije ona je pokrenula masovni politički otpor protiv okupatora, a Centralni komitet Komunističke partije Jugoslavije, sa svoje strane, poduzeo je ozbiljne voj

ne organizacione mere. Ali, vreme za cručanu borbu, za razvijanje ustanka, još nije bilo došlo. Ono je moglo doći samo onda, kad Hitlerova vojska bude angažovana negde na frontovima, i kad narodnim masama bude postalo jasno da je borba moguća, da ima šanse da na uspeh i da će u toj borbi zaista imati šta i da dobiju. A takav momenat je nastupio tek s padom Hitlera na Sovjetski Savez. Učešće Sovjetskog Saveza u ratu davalo je garancije da će se rat odvijati u interesu zaista nacionalnog oslobođenja naroda, a ne nekih reakcionarnih krugova inostranstva, na koje su se oslonili bivši omraženi vlastodišci.

Drugovi i drugarice, naša dosadašnja borba mogla se uopće odvijati i postizati uspehe samo zahvaljujući činjenici da je Velika oktobarska socijalistička revolucija stvorila takvu nesalomljivu snagu kao što je Crvena armija, stvorila takav moćan i nesalomljiv društveni poredak, kadar da odoli svim iskušenjima, kakav je u Sovjetskom Savezu. I Oktobarska revolucija, zato, u ovim teškim godinama naše narodne borbe, postaje sve više praznik i naših naroda. To je praznik bratstva s velikim Sovjetskim Savezom, to je praznik zahvalnosti slavnoj Crvenoj armiji, praznik na kome se naši slavni borci, širom naše napaćene domovine, zaklinju da će još žestice udariti po fašističkim okupatorima i njihovim pomagačima, da će približiti čas našeg narodnog oslobođenja.

Od prošle godišnjice Oktobarske revolucije do godile su se izvesne promene, kako u međunarodnim odnosima, tako i u unutrašnjim odnosima u Jugoslaviji.

Zahvaljujući pobedi Crvene armije kod Staljin grada, nastupio je odlučni prelom u ratu u korist Sovjetskog Saveza i njegovih saveznika.

Hitlerovskoj armiji je oteta inicijativa iz ruku i ona je primorana da pređe u defanzivu. Doduše, Hitler je 4 jula 1943. prikupio krupne snage i otpočeo ofanzivu na Istočnom frontu, ali se ta ofanziva posle nekoliko dana svršila porazom nemačke vojske i Crvena armija je nastavila ofanzivu sa takvim zanosom kakvog ne pamtí istorija ratova.

Neposredna posledica ovih velikih pobjeda Crvene armije bila je kapitulacija Italije. Tome je, razume se, u mnogome doprineo i pobednički hod savezničkih cručja u Africi i na Siciliji.

Ugled Sovjetskog Saveza i njegova uloga u međunarodnom životu, porasli su do neviđenih razmera.

Pobjede Crvene armije dale su elan i postrek oslobodilačkim pokretima porobljenih naroda. Naša narodno-oslobodilačka vojska je u tom periodu slavno odolela dvema nemačko-italijansko-četničko-ustaškin ofanzivama, u kojima je zadala ozbiljne udarce neprijatelju i razbila u Crnoj Gori i Hercegovini glavninu vojske Draže Mihailovića. Neposredna posledica svega toga bilo je slanje savezničkih vojnih misija kod Vrhovnog štaba, ukazivanje pomoći našoj vojsci od strane saveznika, i ozbiljan prelom u savezničkom javnom mnenju u našu korist. Naša vojska je svestrano iskoristila kapitulaciju Italije i da nas vodi ofanzivne operacije po čitavoj Jugoslaviji.

Sve te pobjede naše vojske nisu mogle ostati bez krupnih političkih posledica i o našoj vojsci se danas, kod saveznika, računaju tu i Englesku i Ameriku, vodi računa kao o značajnom faktoru. Ugled Jugoslavije i Jugoslovena podigao se kao nikad u inostranstvu. Mi više nismo mala, nepoznata zemlja, negde na geografskoj karti, nego slavna domovina heroja kakvih malo ima u istoriji. Naša borba, koja se sve više razbuktava, postala je centar oko koga se okupljaju svi balkanski narodi, ognjište koje svetli porobljenim okolnim narodima.

Mislim, drugovi i drugarice, da je ovo momenat kada treba u najkraćim potezima izneti dosadašnje rezultate oslobodilačke borbe naroda Jugoslavije.

Prvo, najvažniji i najkrupniji rezultat dosadašnje borbe jeste bratstvo i jedinstvo naroda Jugoslavije. Dva deset godina su veliko-arska gospoda, pomagana od reakcije ugnjetenih naroda, sejala mržnju i nepoverenje medju našim narodima. Okupatori su našli domaće izdajnike - koji su slobodno rasli na đubrištu bivše Jugoslavije - ustaše i četni

ke. Ovi su - po nalogu okupatora - pokušali da raspire međusobni bratoubilački rat, koji je imao za cilj uništavanje naših naroda i ometanje njihove oslobodilačke borbe. Ovaj pakleni plan nije uspeo iz dva razloga. Naša partija je razvila ogromni vaspitni rad u širokim masama za bratstvo naših naroda i povelu oružanu borbu protiv pravih krivaca bratoubilačkog rata - nemačkih i italijanskih okupatora. U toku oslobodilačkog rata, u ogromnoj svojoj većini, naši narodi su postali svesni da jedino zajedničkom borbenom snagom da se spasu hitlerovskog pakla i obezbeđe srećniju budućnost. Masine se nova narodna, demokratska, federativna Jugoslavija. Stara Jugoslaviju su svi krzali - i Srbi i Hrvati i Slovenci i Makedonci i Crnogorci. Novu Jugoslaviju slobodnih naroda, koja se rade iz prolivene krvi naših najboljih sinova, vole i žele podjednako svi, kao svoju zajedničku domovinu.

I ne samo to! Narodi Jugoslavije su od uvek te žili zajednici s braćom Bugarima. Bugarski vlastodršci su pretvorili Bugarsku u Hitlerovog vazala i i Hitlerov ratni logor. Naši narodi osećaju svetu dužnost da pomognu oslobodjenje bratskog slovenskog naroda, i da, sa svoje strane, učine sve da i on pođe putem oslobodilačke borbe protiv nemačkih zavojevača. To je jedini put da bugarski narod ne bude iskošan, ponižen i poraobljen i u budućnosti, to je jedini put da se ostvari bratska zajednica slobodnih Slovena, koja bi se u naslonu na demokratske snage u svetu, naročito na Sovjetski Savez, oduprla svim pokušajima podjarmljivanja i izigravanja za račun imperijalista jednog naroda protiv drugog. Prošlost ovih naroda pokazuje da je to jedini put njihove srećnije budućnosti, jedini način da njihove žrtve ne budu uzaludne. Takva zajednica bila bi privlačna snaga i za druge imperijalizmom izmučene balkanske narode - Armate i Grke.

Narodno-oslobodilačkom pokretu i našoj zajedničkoj domovini Jugoslaviji, istorija je, kada, dodelila veličanstvenu ulogu da bude pionir budućeg federacije Južnih Slovena, temelj budućeg bratstva, jedinstva i ravnopravnosti balkanskih naroda.

Tu i takvu ulogu može odigrati samo demokratska Jugoslavija ravnopravnih naroda.

Jedinstvo i bratstvo naroda Jugoslavije je ne samo naša najveća pobeda, nego i tekovina braće Bugara i svih balkanskih naroda.

Živelo nerazorivo bratstvo naših naroda u borbi protiv nemačkih zavojevača, za novu narodnu demokratsku federativnu Jugoslaviju!

Druga krupna tekovina dosadašnje borbe jeste Narodno-oslobodilačka vojska Jugoslavije. Ona je otkjelovljenje heroizma, slave i besmrtnosti naših naroda i garancija njihove srećnije budućnosti. Zajedno, po gudurama i putevima naše divne domovine, rame uz rame liju svoju plemenitu krv borci svih naroda Jugoslavije - Srbi, Hrvati, Slovenci, Crnogorci i Makedonci. Pod mudrim vođstvom Vrhovnog komandanta druga Tita, naša vojska je znala, zna i znaće samo za pobedu!

U neravnoj borbi protiv fašističkih zavojevača i njihovih slugu, narodi Jugoslavije iskovali su moćno oružje pobeđe - Narodno-oslobodilačku vojsku i partizanske odrede Jugoslavije.

Jačajmo našu vojsku - uzdanicu naših naroda!

Živela Narodno-oslobodilačka vojska i partizanski odredi Jugoslavije!

Živio Vrhovni komandant drug Tito!

Treća krupna pobeda jeste - jedinstveni narodno-oslobodilački front. On se odvija na nacionalnoj osnovi pojedinih naroda ali sa jasnom i nedvosmišlenom sadržinom - razvijanje oslobodilačke borbe svih naroda Jugoslavije i ostvarenje nove demokratske federativne Jugoslavije. Taj front koji sačinjavaju komunisti i svi drugi čestiti politički ljudi, patrioti iz dubokih narodnih nizina, radnici, seljaci i intelektualci, već je odneo krupne političke pobeđe u svim zemljama Jugoslavije.

Podimo od severa od braće Slovenaca.

Pod vođstvom komunista u Sloveniji se formirala Osvobodilna fronta Slovenskoga naroda u kojoj su zastupljeni i kršćanski socijalisti, Sokoli i čestiti ljudi iz svih drugih političkih i društvenih organizacija. U toku teške dvogodišnje borbe osvobo-

dilna fronta je uspela da postane ne samo ozbiljan nego - može se reći - jedini politički faktor u životu slovenskog naroda. U toku badnjih meseci Narodno-oslobodilačka vojska Jugoslavije skoro se upetorostručila u Sloveniji i postala značajan faktor ne samo za taj deo naše domovine nego i za susedne države. Od izdajničke "bele garde" i "plave garde" Draže Mihailovića - postoje danas samo krpe. Slovenski narod je danas čitav ujedinjen od Trsta i Soče do Karavanki i vodi herojsku borbu za svoje ujedinjenje, oslobodjenje i ravnopravnost u novoj Jugoslaviji.

Što se tiče Hrvatske, karakteristično je da se danas i hrvatski narod ne samo u Dalmaciji i u Hrvatskom Primorju nego i u krajevima koje ustaški režim nije zahvaćao - Zagorje, Moslavina, Bosanska krajina - listom diže na oružje. Izdajničko vođstvo HSS-a na čelu s Mačekom pokušalo je na sve moguće načine da omete razmah ustanka, ono je pomoglo daš, u početku, donekle učvrsti režim Pavličića. To vođstvo saradivalo je jednim svojim krilom sa Pavličićem i Nemcima, dok je drugo krilo u zemlji - poput Draže Mihailovića - propovedalo pasivnost i čekanje, a u Londonu saradivalo s izbeglicama. Manji broj vođa, pak, prišao je narodno-oslobodilačkom pokretu. Veljačko maso i čestiti ljudi iz HSS počeli su u masama da napuštaju ovu politiku i prilaze politici Zemaljskog antifašističkog vijeća narodnog oslobodjenja Hrvatske. Može se reći da hrvatski narod već da nas predstavlja u priličnoj meri čvrstu i ujedinjenu političku snagu, kadru da zbriše sve reakcionarne protivnarodne elemente i da zada odlučan udarac nemačkim zavojevačima. Što se tiče Pavličićevog režima on je u potpunom raspadanju i krvoločne ustaške kolovođe već dobavljaju civilna odela. Treba istaći nov momenat u razvitku odnosa između Srba i Hrvata u Hrvatskoj. Odnosi ova dva bratska naroda razvijaju se u zajedničkoj borbi na bazi punog razumevanja i prijateljstva, na bazi obezbeđenja Srbima pune ravnopravnosti u zajedničkoj domovini Hrvatskoj. Dnevna borba naroda Bosanske Krajine, usposi naših slavnih Krajišnika postali su primer za čitavu

vu Bosnu i Hercegovinu kako se treba boriti za svoje oslobodjenje. Partizani Bosanske Krajine proneli su svoju slavu širom naše domovine a u Bosni postali pioniri oslobodjenja naroda ove zemlje, njihovog bratstva i jedinstva. Danas se u čitavoj Bosni razgoreo narodni ustanak i što je naročito karakteristično, narodno-oslobodilačkoj borbi u sve većim mernama pristapaju muslimani, pa i Hrvati. Ustaški zlikovci su gurnuli dobar deo muslimana na klanicu za Nemce i u krvavi bratoubilački rat. Četnici Draže Mihailovića izvršili su nezapamćene zločine nad muslimanskim življem. Muslimanima počinje da biva jasno da ih od potpunog uništenja može spasiti jedino učesće u narodno-oslobodilačkoj borbi. Nije daleko čas kada će se čitava Bosna i Hercegovina listom dići na oružje, čvrsto ujedinjena i zbratimljena u borbu protiv Nemaca, ustaša i četnika, za bolju budućnost ove zemlje, koju su svi i uvek tretirali kao koloniju.

Što se tiče Crne Gore, sada u njoj ponovo buktiti narodni ustanak. Četnici Draže Mihailovića u saradnji s t. zv. zelenošima, razume se pod pokroviteljstvom Italijana, uspeli su, kako vam je poznato, da privremeno razbiju narodno jedinstvo u Crnoj Gori. Oni su zaveli tako strašan teror kakav ne pamtiti istorija ovog malog ali herojskog naroda ni u vremena velikih turskih najezda.

Ali šta se pokazalo?

Pozdravljajući prošle godine Omladinski kongres u ime CK KPJ, drug Aleksandar Ranković je rekao: Crna Gora je bila naša i naša će ostati! Ova tvrdnja se pokazala kao potpuno ispravna. Crnogorski narod nije hteo i neće pomoći politiku nacionalne izdaje. Dragoceno iskustvo Crne Gore pokazuje: što je bilo naše i naše će i da ostane!

U Makedoniji se ustanak nalazi na početku. Surova dugogodišnja šandarska vladavina veliko-srpskih šovinista omrazila je Jugoslaviju makedonskom narodu. Makedonski narod je s opravdanim nepoverenjem gledao na njeno uskrsavanje. Ali uporna borba naših naroda, a naročito srpskog naroda, protiv okupatora i njegovih slugu, istih onih klika koje su

godinama ugnjetavale makedonski narod, otvara srce i ovog plamenitog naroda i sve više mu pokazuje da se u ovoj borbi radi i o njegovoj sudbini i o njegovoj budućnosti. Makedonski narod u sve širim redovima stupa u narodno-oslobodilačku borbu i stvara pod komandom Vrhovnog štaba, u okviru narodno-oslobodilačke vojske i partizanskih odreda Jugoslavije, prvi put od X veka, od cara Samuila, vojsku koju Makedonci osećaju kao svoju, jer zaista i jeste njihova. Zadatak makedonskog naroda jeste da razgori oružanu borbu protiv Nemaca i njihovih najamnika, jer je to jedini put za slobodnu Makedoniju u slobodnoj demokratskoj narodnoj federativnoj Jugoslaviji.

U Vojvodini, naročito u Sremu, ujedinjeni narod vodi herojsku borbu protiv nemačkih i mađarskih zavojevača i njihovih slugu. Borba našeg naroda u Vojvodini za navek je pokopala mnoge teorije koje su išle za tim da dokažu kako u ravninama, bez šuma i planina a sa mnogo puteva, nije moguća oružana borba. Teren u ratu, naročito takvom kakvog mi vodimo, igra krupnu ulogu. Ali je naš narod tamo dokazao i sve snažnije dokazuje da je najneprohodnija šuma i najsilnija planina prema neprijatelju - ujedinjeni narod, rešen da se do kraja bori za svoj opstanak i svoju budućnost.

Četnici Draže Mihailovića vole da pričaju kako partizana, istina, ima više izvan Srbije, ali kako je Srbija njihova. Takve tvrdnje su se pojavile i u izvesnim krugovima saveznika i u štampi koja se može smatrati savezničkom samo po tome što izlazi u savezničkim zemljama. Istina, u Srbiji vlast drži okupator i njegov sluga Nedić, i u koliko je Srbija nemačka, nedićevska, za Nemce, za Nedića - ovog oca izdaje i zločina - utoliko je i za Dražu Mihailovića. Nedićeva "vojska", t. zv. državna straža, samu sebe opravdano smatra Dražinom, a Draža nju svojom. U samoj tvrdnji da je Srbija Dražina, dok u Srbiji drže vlast Nemci i Nedić, sadržana je istina o strahovitoj izdaji Draže Mihailovića i njegovoj službi Nemcima i Nediću. Nemci, Nedić, Draža, Bu-

gari, belogvardejci, organizovali su u Srbiji - teror tako čudovišan po svojim razmerama, tako surov po svojim metodama i tako rafiniran po svojim zločinstvima, kakav se teško može naći u istoriji uopšte.

U borbi naših naroda ima mnogo slavnih stranica: Kozara, Krajina, štajerski partizani, Lika, IV i V ofanziva itd., ali nema ničeg što bi se moglo uporediti sa herojstvom i upornošću koje su pokazali srpski partizani pod vođstvom naše Partije, u neravnoj borbi protiv okupatora i njegovih mnogobrojnih slugu. Oslobodilačka puška nikad nije prestala da se glasi po Srbiji! I danas, napućeni srpski narod stvara nove brigade i nove odrede.

Dražo Mihailović, razbijen i proteran iz ostalih krajeva, nada se da će naći utočišta u Srbiji. Celokupna njegova strategija, ukoliko se posao koji on vrši uopšte može nazvati tim imenom, pokazala se potpuno pogrešna, i pretrpela je najveće neuspehe baš kod srpskog naroda. U Srbiji on može naći samo grob i propast, a nikako utočište. Jer Srbija nije ni nemačka ni nedićevska, pa prema tome ni Dražina, nego Srbijina, srpska, srpskog naroda. Tamo smo počeli i tamo ćemo završiti! Naša je bila i naša će da ostane!

Ustanak u Jugoslaviji se sve snažnije razvija i on će zbrisati sa lica zemlje okupatore i svu vlast koju su oni uspostavili. On treba da bude i on mora postati ognjište oslobodilačke borbe svih južnoslovenskih naroda, ognjište oslobodilačkog rata na Balkanu i u Srednjoj Evropi.

Drugovi i drugarice!

Postavlja se pitanje: zašto smo mi do sada uprkos povremenim neuspesima i veoma teškim situacijama, pobeđivali mnogobrojna neprijatelje naših naroda - Nemce, Italijane, Mađare, arnautske agente fašizma, ustaše i četnike.

Prvo, mi vodimo pravedan, oslobodilački rat, ciljevi naše borbe jesu oslobođenje naše domovine ispod okupatorskog jarma i uništenje svih onih i svega onoga što je pomagalo okupatora i što je okupator pokušavao da stvori u borbi protiv naših naroda. Pravednost ove borbe dala je divovsku snagu na-

šem narodu i danas je jasno da nema na svetu te sile koja tu snagu može salomiti. Okupatori su podizali na nas silne vojske. Ali svi njihovi pokušaji da uguše ustanak svršavali su se još snažnijim razgovoranjem ustanka. Fašisti ne vide i ne mogu da vide da oružana sila nije sve u jednom ratu, nego da najveću snagu u stvari pretstavlja narod ujedinjen oko pravednih ciljeva borbe. Samo u tom slučaju narod je kadar da stvori i vojnu silu koju ništa ne može slomiti.

Drugo, mi smo pobeđivali zbog toga što je na čelu pokreta bila snažna Komunistička partija Jugoslavije. Još pre rata naša Partija se očistila od tuđih i neprijateljskih elemenata i ostvarila čvrsto unutarnje jedinstvo. Jedino je naša Partija mogla oslobodilačkoj borbi dati nesalomljivu organizaciju i moralnu čvrstinu.

Treće, Centralni komitet Komunističke partije Jugoslavije, na čelu s drugom Titom, vodio je pravilnu politiku i pre i za vreme rata.

Četvrto, obezbeđeno je od početka jedinstveno političko i vojno rukovodstvo, što je u ustanku od naročite važnosti. Kad je oružana borba otpočela, nužno prerastajući u ustanak, nije bilo kolebanja, nego je vođena sa svom upornošću do kraja. I na našem primeru se pokazuje sva ispravnost učenja velikih majstora ustanka - Marksa, Engelsa, Lenjina, Staljina - o tome kako je defanziva smrt oružanog ustanka. Naša Partija, ostajući verna oslobodilačkim idejama marksizma-lenjinizma, usvojila je do kraja i ovo učenje. Veliki sin naše Partije i naših naroda, drug Tito, najbolji je izraz ne samo ofanzivnog duha i upornosti i odlučnosti naše Partije, nego i upornosti i odlučnosti naših naroda.

Peto, naša Partija je uspela da ostvari jedinstveni narodno-oslobodilački front, da okupi u redove oslobodilačke borbe i sve ostale iskrene patriote, sve one čestite ljude iz bivših partija, koji nisu hteli da se pomire sa izdajničkom politikom reakcionarnih klika u vođstvima tih partija. Ostvarenje jedinstva naše Partije s tim ljudima, iskreno njihovo pristupanje u borbu, imalo je ogroman zna-

čaj, kako zbog proširenja borbe na sve slojeve naroda, tako i zbog razbijanja fašističkih i profašističkih kleveta kako komunisti imaju zadnje namere i vode klasni rat.

Najviši izraz toga jedinstva jeste Antifašističko veće narodnog oslobođenja Jugoslavije, u koje su ušli i oko kojeg se okupljaju svi čestitelji Jugoslavije. Stvaranje AVNOJ-a i dalji rad na njegovom proširenju i jačanju - kao političkom predstavništvu naših naroda, stvaranje antifašističkih zemaljskih veća, sve to znači krupnu pobeđu naših naroda i unutra i pred inostranstvom. AVNOJ izrasta i neizbežno će izrasti u jedino predstavništvo svih naroda Jugoslavije, a njegovi organi u jedinu vlast koja se upire na narodne mase.

Šesto, narodno-oslobodilački pokret je pravilno i na vreme preduzimao sve potrebne vojne, političke i druge organizacione mere na pr. u stvaranju naše vojske, narodne vlasti itd.

Eto, drugovi i drugarice, to su razlozi naših do sadašnjih uspeha i to su istovremeno i uslovi za našu pretstojeću pobeđu.

Pravednost ciljeva borbe, čvrsto zbijena Partija oko CK KPJ, sve jači i širi narodno-oslobodilački front izražen u AVNOJ-u kao najvišem predstavništvu jedinstva i bratstva naših naroda, snažna vojska, čvrsta demokratska narodna vlast, - to su uslovi za našu pobeđu, za srećniju budućnost naroda Jugoslavije.

Drugovi i drugarice, zahvaljujući snažnim udarcima Crvene armije i njenim ogromnim pobeđama, Hitlerova ratna mašina nalazi se u rasulu. Vazalne države je zahvatila panika i one se kolebaju. Pobeđe Crvene armije učvrstile su englesko-sovjetsko-američki savez i kao rezultat čvrstine tog saveza, sazvana je poznata konferencija triju saveznika u Moskvi. Konferencija se odvija u svetlosti gigantskih pobeđa Crvene armije na Dnjepru, u Ukrajini i na granicama Bjelorusije. Saziv same konferencije označava krupnu pobeđu saveznika, naročito Sovjetskog Saveza. Memoina ne samo da nije pošlo za rukom da razjedine saveznički blok, nego su njihove intrige,

zahvaljujući pobjedama Crvene armije, zahvaljujući razmahu demokratskog pokreta u Engleskoj i Americi, neizbežno dovede do jačanja toga bloka.

Zaključci konferencije su od ogromne istorijske važnosti i znače otsudni udarac svim tendencijama za odugovlačenje rata. Od nedogledne važnosti su zaključci u vezi s posleratnim uređenjem i obezbeđenjem pravednog i trajnijeg mira, a naročito u vezi s omogućivanjem narodima da sami slobodno urede svoj unutrašnji život. Konferencija u Moskvi u svakom pogledu znači odlučnu pobjedu nad svim nedemokratskim strujama i grupama u savremenom svetu.

Naši pogledi u vezi s tom konferencijom su vrlo jasni:

1. Sve što primiče Hitlerovu propast, a ta je konferencija te još kako primakla, naši narodi s oduševljenjem prihvataju i pozdravljaju;

2. Mi ratujemo zajedno sa saveznicima, ali moramo naglasiti da u nekim krugovima Engleske i Amerike i u izvesnoj štampi tih zemalja, naša borba ne nailazi na dovoljno razumevanje. Postoji, s jedne strane, čak i takva tendencija da se naša borba izoluje i da se onemogući dalje proširenje te borbe na druge balkanske narode, naročito na bratski bugarski narod, a s druge strane, sasvim u skladu s takvim težnjama, pokušaji da se potegni, podredi naše rukovodstvo ustanka nekakvom balkanskom ili sličnom rukovodstvu.

U Engleskoj i Americi postoje ljudi koji daju podršku izbegličkoj vladi i Draži Mihailoviću i hoće - naročito u pitanju kralja Petra - da naše narode stave pred svršen čin, da im ometu da sami slobodno odrede svoje unutrašnje uređenje. Ti ljudi Atlantsku povelju tretiraju kao parče hartije i hoće da inigriraju svođane obaveze saveznika o tome da će svaki narod posle rata slobodno izabrati unutrašnje uređenje. Mi, drugovi i drugarice, ne tumačimo i ne možemo tumačiti tako Atlantsku povelju, nego ona kako u njoj piše. Prema tome, neizbežno se nameću nerešiva se onemogućiti izbegličku - odgovornim se radnju s okupatorom i za bezbrojne zločine izvrše-

ne u zajednici s njim - da predstavljaju naše narode.

Naše narode mogu predstavljati samo organizirani u ovoj borbi: a to je AVNOJ i vlast koja iz njega proizilazi.

Tako stvari stoje u zemlji, i tako glasi slobodno izražena volja naših naroda, a ako u inostranstvu još uvek ima ljudi koji bi hteli da se poigraju s našom krvavo stečenom slobodom, takvi će imati prilike da dožive ozbiljna razočarenja.

Londonska izbeglička vlada nema za sobom nikoga sem šašice okupatorskih slugu koji su se sklonili iza žice okupatora. Ta vlada nema nikoga - ni naroda, ni vojske, ni vlasti. I kakva je onda ta vlada? Nikakva. Ona jedino još ima Dražu Mihailovića, generala bez vojske, jednog od najtežih ratnih zločinaca ovog rata.

Što se tiče kralja Petra, on je za ovo kratko vreme svoje vladavine uspeo da natovari na sebe tešku odgovornost zbog saradnje njegove vlade s okupatorom. Porazani četnici i njihovi pritajeni pomagačigovore da kralj nije obavestjen, da ne zna za Dražinu izdaju. Ja neću ovde da govorim o konkretnim dokazima koji to demantuju, nego samo ukazujem na činjenice da kralj Petar lišio je čina oficire bivše jugoslovenske vojske koji su se borili u redovima Narodno-oslobodilačke vojske, da je podelio bezbroj na odlikovanja tako ozloglašanim slugama okupatora kao što su Jezdimir Dangić, Bajo Stanišić, Pujić, Đurđević, Karal Novak, Keserović i drugi. Kralj Petar je u više mahova založio sav svoj autoritet, da, kao i Draža Mihailović, poziva narod da se ne diže naoružje, da čeka i tome slično, čime je taj svoj autoritet veoma ozbiljno kompromitovao.

Uostalom, kakav je to kralj koji ne bi znao šta radi vlada koju po ustavu on bira, postavlja i smenjuje?

Monarkija je kod nas stalno bila nosilac snage i nji za istinsko bratstvo i ravnopravnost naroda Jugoslavije. Otac kralja Petra, kralj Aleksandar, zaveo je bio u zemlji režim najširovijeg ugnjetavanja, a princ Pavle je zemlju otvoreno izdao osovini.

Ali ostavimo sve te činjenice po strani.

Naš narod je svojom dosadašnjom borbom stekao pravo da sam slobodnim izborima odredi oblik vlada vine. Narod će sam odlučiti posle rata da li će se kralj moći vratiti u zemlju ili ne, a dotle mi neće moći dozvoliti da se on vrati i unese pomatnju u re-dove naroda, nećemo dozvoliti da se narodu nametne monarhija ili ma šta što on ne želi, ali ne bude i- zabranjeno.

Mi ne možemo i nećemo dozvoliti da se kod nas događaju takve stvari kakve su se na predogađale na oslobođenoj teritoriji u Italiji, gde je ostavljen nataknut sav Musolinijev aparat, s tom jedinom izme- nom da ne nosi fašističke značke. Ostao je i Viktor Emanuel, koji je 22 godina držao Musolinija, a da i ne govorimo o Badoljevoj vladi u kojoj sede takvi ljudi kao general Roata, odgovoran za teške zločine koje je italijanska okupatorska vojska izvršila u našoj zemlji. Atlantska povelja se tamo nije sprovo- dila u interesu talijanskog naroda, nego reakcionar- nih klika koje su mu i donele onakve nesreće. Tako kod nas neće i ne može biti, to treba da je jasno svima i svakome. Naš narod je, u tom pogledu, jasno kazao šta hoće i šta misli.

Vama je poznato da su nam Englezi i Amerikan- ci ukazali izvesnu materijalnu pomoć. Iako ova po- moć nije velika, mi smo zahvalni Engleskoj i Ameri- ci na svakoj i najmanjoj stvari koju nam pošalju kao na znaku simpatija ovih velikih nacija za našu svetu oslobodilačku borbu. Doduše, ako se stvar gde- da sa stanovišta dosledne borbe protiv fašizma i udela u oslobodilačkom ratu, mi smo zaslužili mnogo više. Ali kako je da je, ta pomoć ima za nas krupan politički značaj, kako zbog priznanja naše borbe u inostranstvu, tako i zbog razbijanja kleveta kako smo mi protiv Engleske i Amerike.

Mi, drugovi i drugarice, ratujemo za svoje vlas- tito oslobođenje, sve što smo stekli, stekli smo sop- stvenim rukama, ali ratujemo i zajedno sa saveznici- ma i mi smatramo da je dužnost saveznika da nas i dalje pomažu, jer pomažu i svoju vlastitu stvar, a da je stvar nas samih - i jedino nas samih - kako

ćemo urediti naše unutrašnje stvari.

Tako mi, drugovi i drugarice, tumačimo Atlant - sku povelju. Možemo biti sigurni da su naši interese si na moskovskoj konferenciji postavljeni i zastu- pani kako valja, u tom smislu - da nam se obezbedi da sami odlučujemo o svojoj sudbini.

Naši narodi duguju duboku zahvalnost bratskoj slovenskoj zemlji, velikoj domovini socijalizma, što im je omogućila svojim otačestvenim ratom borbu za njihovo vlastito oslobođenje, što se pojavljuje kao dosledni pobornik njihovog prava na samostalan i nesmetan nacionalni razvitak.

Drugo pitanje, koje interesuje naše narode je- ste pitanje drugog fronta.

Nema sumnje da je odgađanje drugog fronta i nas koštalo hiljada života i ogromnih narodnih bo- gatstava. U prkos tome da drugi front nije otvoren, mi smo ne samo izdržali, nego - zahvaljujući pravil- noj orijentaciji - postigli nove uspehe.

Prebacili su se svi oni koji su mislili da će Crvena armija u ratu s Nemcima oslabiti do te mere da Sovjetski Savez ne bude više mogao predstavljati ozbiljan faktor u međunarodnom životu. Crvena armija je ojačala i to ne samo u odnosu na nemačku armiju, nego i apsolutno - jača je nego što je ika- da ranije bila. To je posledica savršenstva i čvr- stine sovjetskog poretka, koji je izraz najdubljih, životnih težnji čitavog sovjetskog naroda, to je po- sledica pravilne politike sovjetske vlade i geni- jalne staljinske strategije na bojnom polju.

Što se pak tiče nas, prebacili su se svi oni, naročito izbeglice u Londonu, koji su mislili da nas mogu zadaviti rukama okupatora, a okupatorskim tero- rom ubiti svaku borbenu volju kod naših naroda.

Izgleda da u inostranstvu još uvek dolaze do izražaja neki ljudi koji nikako ne mogu da shvate kakve je duboke promene u ovom strašnom i slavnom ratu doživeo naš narod. Oni stvar prikazuju ovako: u Jugoslaviji stvari vodi Komunistička partija, u borbi učestvuju sami komunisti, tu se radi o nekim, kako se to kaže, "zadnjim namerama" komunističke.

Pre svega, naša Partija nema nikakvih "namera"

koje bi izlazile iz okvira njenog programa, koji ni je krila, ne krije i ni u buduće neće kriti pred svojim narodom. A šta ima rdavog u tome ako ovu gigantsku borbu naših naroda za opstanak predvodi onajkoji je jedini mogao povesti i koji je iznikao iz narodne dubine, iz srca naroda? Da se tu doista radi o biti ili ne biti naših naroda i o čitavoj njihovoj budućnosti, o pokretu čitavog našeg naroda - to ti ljudi ne mogu i neće da shvate da je baš zato što se našla narodu u najtežim danima njegove istorije i pokrenula i povela njegovu borbu za opstanak, naša Partija postala narodnom partijom.

I nemoguće je zamisliti bolju i srećniju budućnost naroda Jugoslavije, nemoguće je zamisliti njihovu nacionalnu nezavisnost bez aktivne, vodeće uloge Komunističke partije.

Odlaganje drugog fronta koštalo je ogromnih žrtava svih naroda, ali osnovni odnos snaga u svetu, pa ni kod nas, nije moglo da izmeni. Danas se postavlja pitanje: da se rat što pre dovede do kraja i uštede žrtve koje nemački barbari nanose slobodoljubivom čovečanstvu. Jedini put jeste, kako se vidi, da se što pre otvori drugi front.

Šta treba podrazumevati pod drugim frontom?

Pod drugim frontom, treba podrazumevati takve operacije, koje bi se izvodile na terenu do te mere osjetljivom za Nemačku, da bi Hitlerova komanda bila prinuđena da odvoji za taj front znatan deo svojih snaga, po prilici 60 divizija.

Italija očividno nije takav front.

Na Balkan ne može biti takav front.

Zato ima mnogo razloga.

Ovde saveznici ne bi mogli ni razviti jače snage ni neposredno ugroziti Nemačku. A što je najvažnije, naša vojska uz pomoć oslobodilačkog pokreta susednih naroda, dovoljno je jaka ne samo da prikuje na Balkanu postojeće nemačke i satelitske jedinice, ne samo da im ne dozvoli da kuđ bilo odu, nego ni da pobegnu. Na Balkanu ne može doći do ozbiljnijeg sukoba nemačkih i savezničkih snaga, zbog toga Balkan i ne može biti drugi front u pravom smislu reči.

Drugi front može biti samo u zapadnoj Evropi, gde bi Nemačka bila ozbiljno ugrožena. Ubrzati čas oslobodjenja evropskih naroda i skratiti rat - to mogu najefikasnije postići otvaranjem drugog fronta tamo, u zapadnoj Evropi, ovde kod nas, pod pretpostavkom pomenutog fronta na zapadu, dovoljni smo mi sami i nama i opštoj stvari saveznika.

Drugovi i drugarice! Mi proslavljamo danas praznik Velike oktobarske socijalističke revolucije, praznik velike sovjetske zemlje koja je otela sudbinu čovečanstva iz ruku hitlerovskih imperijalista. Danas je Sovjetski Savez ponos svih slobodoljubivih naroda. Tekovine Velikog oktobra služe na korist čitavom čovečanstvu. Smrtna jeza hvata poražene nemačke imperijaliste koji su nasrnuli na sovjetsku domovinu, na nadu i uzdanicu napaćenog čovečanstva! Neka ova proslava Velikog oktobra bude potstrek za nove pobeđe naših naroda! To će biti naša zahvalnost zemlji tako velikoj da u njoj sunce nikad ne zalazi, tako moćnoj da u njoj sunce staljinske slobode nikad neće potavniti!

Živela Velika oktobarska socijalistička revolucija!

Živeo Sovjetski Savez, nesalomljiva tvrđava na prednog čovečanstva protiv nemačkih zavojevača!

Živeo Josip Visarionovič Staljin, genijalni vođa i učitelj naprednog čovečanstva!

Živela nepobeđiva Crvena armija, koja je zadala smrtnu udarce nemačkim imperijalistima i oslobodila svet Hitlerovske kuge!

Živela pobedonosna englesko-sovjetsko-američka koalicija!

Živelo nesalomljivo bratstvo naroda Jugoslavije u borbi protiv nemačkih zavojevača i njihovih slugu, u borbi za narodnu demokratsku federativnu Jugoslaviju, kolevku buduće federacije Južnih Slovena!

Živeli slávni borci, oficiri i komesari naše Narodno-oslobodilačke vojske!

Živeo veliki vođa i strateg naših naroda Vrhovni komandant drug Tito!

Živeo Vrhovni štab NOV i POJ!

Živeo Antifašistička veće narodnog oslobođenja Jugoslavije, jedini predstavnik demokratske volje naroda Jugoslavije u njihovoj borbi protiv okupatora, za bolju i srećniju budućnost!

Živeo herojske Komunistička partija Jugoslavije!

Živeo jedinstveni narodno-oslobodilački front, garancija naše pobjede!

Prokletstvo i smrt nenačkim zavojevateljima i njihovim slugama!

PAROLE CENTRALNOG KOMITETA

Svesavezne komunističke partije /boljševika/

za 26-godišnjicu Oktobarske revolucije

1. Živjela 26-godišnjica Velike oktobarske so-
cijalističke revolucije, koja je srušila vlast impe-
rijalista u našoj zemlji i proglasila mir među na-
rodima čitavog svijeta!

2. Smrt njemačko-fašističkim osvajačima, krva-
vim porobljivačima naroda Evrope, zakletim neprija-
teljima slobodoljubivih naroda čitavog svijeta!

3. Drugovi crvenocarnejci, crveni morar i ko-
mandiri, partizani i partizanke! Branite slobodu,
čast i nezavisnost naše otadžbine! Nemilosrdno uni-
štavajte hitlerovske razbojnike, čistite rođenu ze-
mlju od omrznutog neprijatelja!

4. Pozdrav narodima Evrope, koji se bore pro-
tiv hitlerovskog imperijalizma!

5. Patrioti evropskih zemalja, dižite se na o-
ružanu borbu za svoje oslobođenje od fašističkog
jarma! Svrgavajte hitlerovsku tiraniju!

6. Braćo ugnjeteni Slaveni! Rasplamsavajte ši-
re plamen narodnog rata protiv Nijemaca - ugnjeta-
ča - smrtnih neprijatelja slavenstva! Živjela cru-
žana borba slavenskih naroda protiv hitlerovskih im-
perijalista!

7. Živjela pobjeda englesko-sovjetsko-američ-
kog borbenog saveza nad najljućim neprijateljima
čovječanstva - njemačko-fašističkim porobljivačima!

8. Živjele lijeke englesko-američke trupe, koje
se bore protiv njemačkih fašista na teritoriji Ita-
lije!

9. Pozdrav avijatičarima englesko-američke a-
vijacije, koji zadaju udarce životnim centrima faši-
stičke Njemačke!

10. Za sovjetsku otadžbinu idu u boj sinovi svih
naroda Sovjetskog Saveza. Živjela Crvena armija, ar-
mija bratstva i prijateljstva naroda SSSR!

11. Junački borci Crvene armije! Vas čekaju
kao oslobodiocima, milioni sovjetskih ljudi, koji čeka-

pod njemačko-fašističkim jarmom. Jače bijte neprijatelja! Istrebljujte njemačke osvajače! Naprijed, na zapad, za potpuno oslobođenje sovjetske zemlje!

12. Osvetimo se njemačko-fašističkim izrodinama za pljačku i rušenje naših gradova i sela, za nasilja nad ženama i djecom, za ubijanje i odvođenje u njemačko ropstvo sovjetskih ljudi. Sart njemačkih mitkovima!

13. Pješaci Crvene armije! Noprestano gonite i istrebljujte neprijateljske trupe! Ne dajte im da se učvršćuju na odbrambenim polčajima! Opkoljavajte i zarobljavajte njemačke osvajače, a ako odbiju da se predaju, uništavajte ih!

Živjeli sovjetski pješaci!

14. Sovjetski avijatičari - sokolovi naše otačbine! Nemilosrdno razbijajte neprijatelja u vazduhu, na zemlji, na moru!

Živjeli sovjetski avijatičari!

15. Tenkisti Crvene armije! Lonite i neprestano gonite neprijatelja! Smjelim manevrom otsjecajte neprijatelju putove povlačenja, nemilosrdno uništavajte njemačke osvajače!

Živjeli sovjetski tenkisti!

16. Artiljerici i borci kod minobacača Crvene armije! Moćnim vatrenim udarcima rušite utvrđenja čvorove i tačke oslonca neprijateljskog otpora! Čistite put našim trupama, koje nastupaju, uništavajte živu silu i tehniku neprijatelja!

Živjeli borci sovjetske artiljerije i minobacača!

17. Crveni mornari i komandiri ratne mornarice! Jače udarajte po neprijatelju! Uništavajte neprijateljske brodove i transporte, nemilosrdno istrebljujte hitlerovske osvajače!

Živjeli sovjetski mornari!

18. Konjanici Crvene armije! Neumorno gonite neprijateljske trupe, smjelo i odlučno upadajte u neprijateljske redove, razbijajte njegovu pozadinu i bokove, nemilosrdno uništavajte njemačko-fašističke gradove!

Živjeli sovjetski konjanici!

19. Izviđači Crvene armije! Smjelo operišite u

pozadini Nijemaca! Pronalazite snage i raspored neprijatelja, otkrivajte njegove namjere i zamisli! Pomažite našim trupama, koje nastupaju, da tuku neprijatelja nasigurno!

20. Borci za vezu Crvene armije! Pazite da je dobra veza važan uslov za pobjedu nad neprijateljem! Svestrano poboljšavajte vezu u Crvenoj armiji!

Živjeli sovjetski borci za vezu!

21. Borci i komandiri inženjersko-pionirskih trupa! Svim sredstvima pomažite trupama koje nastupaju da razbiju omrznutog neprijatelja! Živjele inženjersko-pionirske jedinice Crvene armije!

22. Živjeli naši slavni graničari, vjerni branioци sovjetskih granica!

23. Medicinski radnici Crvene armije! Doktori, bolničari i bolničarke! Pazite, da od vašeg samo-pregornog rada zavisi život i vraćanje u stroj ranjenih sovjetskih boraca!

Živjeli medicinski radnici Crvene armije!

24. Radnici trupne pozadine! Blagovremeno i tačno snabdjevajte jedinice dejstvujuce Crvene armije oružjem, municijom i namirnicama. Svim snagama sadejstvujte sa ofanzivnim operacijama Crvene armije!

Živjeli radnici trupne pozadine!

25. Gardisti Crvene armije! Časno nosite slavne gardijske zastave! Budite primjer junaštva i odvažnosti u borbi s neprijateljem!

Živjela sovjetska garda!

26. Braće i sestre! Rusi, Ukrajinci, Bjelorusi, Moldavci, Litvanci, Letonci, Estonci, Kareli, koji ste privremeno pali pod jaram njemačko-fašističkih nitkova! Bliži se čas našeg oslobođenja! Razgajajte plamen svenarodnog partizanskog pokreta! Istrebljujte njemačke nitkove! Svim silama pomažite Crvenu armiju!

27. Sovjetski partizani i partizanke! Pomažite Crvenoj armiji, koja nastupa u opkoljavanju neprijatelja! Pojačajte udarce po njemačkoj pozadini, rušite željeznice, mostove i sredstva za vezu, istrebljuj

te živu silu neprijatelja! Ne dajte Njemcima da pale naša sela i gradove! Spasavajte sovjetske ljude od odvođenja u njemačko ropstvo i istrebljenja od hitlerovskih čelata.

Osveća i smrt njemačkim ljudožderima!

Živjeli naši slavni partizani i partizanke!

28. Živjelo nerazrušivo prijateljstvo naroda naše zemlje!

29. Živio bratski savez radnika, kolhoznika i inteligencije naše zemlje!

30. Slava i čast herojima Sovjetskog Saveza i herojima socijalističkog rada - najboljim sinovima naše otadžbine!

31. Trudbenici Sovjetskog Saveza! Briga o porodicama frontovika jeste nerazdvojni dio naše brige o Crvenoj armiji, okružimo sveopćom pažnjom i brigom porodice branilaca otadžbine!

32. Radnici i radnice, inženjeri i tehničari preduzeća, koja izrađuju naoružanje i municiju za front! Povećavajte proizvodnju pušaka, automata, mitraljeza, minobacača, topova, granata, metaka i mina! Usavršavajte i poboljšavajte kvalitet ratne produkcije. - Sve za front, sve za pobjedu!

33. Radnici i radnice, inženjeri i tehničari tenkovskih zavoda! Dajte Crvenoj armiji više borbenih mašina! Što više dobrih tenkova tim je bliži čas pobjede nad neprijateljem!

34. Radnici i radnice, inženjeri i tehničari avijatičkih zavoda! Dajte više lovaca, šturmovika, bombardera za Crvenu armiju!

35. Radnici i radnice, inženjeri i tehničari industrije nafte! Povećavajte vađenje nafte! Dajmo frontu i zemlji više goriva!

36. Radnici i radnice, inženjeri i tehničari industrije uglja! Od vas zavisi neprekidni rad transporta i industrije! Povećavajte dobijanje uglja, obezbjeđujte gorivom sve potrebe fronta i pozadina

37. Radnici i radnice, inženjeri i tehničari metalurgijskih zavoda! Više metala za tenkove, avione, topove, mitraljeze, granate!

38. Radnici i radnice, inženjeri i tehničari

industrija za izgradnju motora! Savremeni rat - to je rat motora. Povećavajte proizvodnju motora za avione, tenkove, automobile, brodove!

39. Radnici i radnice, inženjeri i tehničari - graditelji! Izgrađujte ubrzanim metodama nove visoke Martinove peći, rudnike, električne stanice i zavode! Brže obnavljajte gradove, industrijska preduzeća i stanove, koje su porušili njemački osvajači!

40. Radnici i radnice, inženjeri i tehničari lake i tekstilne industrije! Iz dana u dan povećavajte proizvodnju vojničke sprema za Crvenu armiju i manufakturne robe za stanovništvo.

41. Radnici i radnice, inženjeri i tehničari industrije za ishranu! Povećavajte proizvodnju, produkciju za ishranu, za front i za stanovništvo!

42. Radnici i radnice, inženjeri i tehničari lokalne industrije! Više inicijative u iskorišćavanju lokalnih izvora! Povećavajte proizvodnju robe za stanovništvo i za Crvenu armiju!

43. Radnici željezničkog transporta! Organizujte brzo kretanje transporta sa trupama, vojnim i privrednim materijalima! Neumorno učvršćujte vojničku disciplinu na željeznicama! Uspostavljajte željeznice i postrojenja, koja su porušili Njemci!

44. Radnici pomorskog i riječnog transporta! Obezbeđujte neprekidni, tačni rad flote, luka i pristaništa! Brže dopremajte materijale frontu i pozadini!

45. Kolhoznici i kolhoznice! Radnici i radnice kolhoza! Dajte frontu i zemlji više namirnica i sirovina za industriju! Postizavajte dalji porast broja stoke i povećanje njene produktivnosti! Sve snage za podršku fronta, za razbijanje neprijatelja!

46. Sovjetska inteligencijo! Radnici sovjetskih ustanova, inženjeri, učitelji, agronomi, lekari, radnici nauke, umjetnosti i književnosti! Dajmo sve snage i znanje za stvar borbe sa njemačkim fašističkim porobljivačima!

47. Trudbenici rejonu oslobođenih od neprijatelja! Brže obnavljajte gradove i sela, industriju,